

**KULTŪROS KOMITETO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TRIŠALĖS TARYBOS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-09-28 Nr. K2-11

Posėdis įvyko 2022-09-28.

Posėdžio pirmininkas Henrikas Savickis.

Posėdžio sekretorė Valda Pranckuvienė

Dalyvavo: Vida Garunkštytė – Lietuvos bibliotekininkų draugijos pirmininko pavaduotoja; Henrikas Savickis – Lietuvos paslaugų sferos darbuotojų profesinė sąjungos scenos ir koncertinių įstaigų sektoriaus pirmininkas, Denisas Kolomyckis – Lietuvos aktorių gildijos pirmininkas, Daiva Kvedaraitė – Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“ projektų vadovė, Marius Pečiulis – Lietuvos muziejų asociacijos vadovas-valdybos pirmininkas, Danguolė Abazoriuvienė – Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos pirmininkė, Virginijus Varnaitis – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Teisės ir žmogiškųjų išteklių skyriaus vedėjas, Laimis Roslekas – Lietuvos teatrų ir koncertinių įstaigų darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkas, Birutė Vagrrienė – Asociacijos „Savivaldybių muziejų bendrija“ pirmininkė, Janina Matuizienė – Lietuvos kultūros darbuotojų profsąjungų federacijos pirmininkė, Raimondas Tamošauskas – Klaipėdos Valstybinio muzikinio teatro profesinės sąjungos pirmininkas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl specialistų, dirbančių kultūros įstaigose ir neturinčių išsilavinimo, atlyginimo klausimo.
2. Dėl atlyginimų kultūros sektoriaus darbuotojams kėlimo.

Posėdžio darbotvarkės tvirtinimas.

1. SVARSTYTA. Dėl specialistų, dirbančių kultūros įstaigose ir neturinčių išsilavinimo, atlyginimo klausimo.

Danguolė Abazoriuvienė pristatė problemą – dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijos narių atlygio už darbą įstatymo (toliau – Įstatymas) įsigaliojimo nuostatų. 2019 m. gruodžio 5 d. įstatymo Nr. XIII-2066 2 straipsnio 5 p. rašoma „Iki šio įstatymo įsigaliojimo į pareigas priimti biudžetinių įstaigų darbuotojai, kurie neturi jų pareigoms eiti būtino išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos, toliau eina pareigas, bet ne ilgiau kaip iki 2023 m. sausio 1 d. Per šį laikotarpį reikalaujama išsilavinimo ar profesinės kvalifikacijos neįgiję biudžetinių įstaigų darbuotojai atleidžiami iš einamų pareigų“. Tokiems darbuotojams galėtų būti įteikti išpėjimo lapeliai. Mano, kad tai yra ne visai teisinga, ypač priešpensinio amžiaus žmonių atžvilgiu. Kalbėjo apie atliktos apklausos bibliotekininkų sektoriuje rezultatus – tai aktualu būtų 135 darbuotojams. Siūlo inicijuoti pakeitimą, kad ši nuostata negaliojotų darbuotojams, neturintiems reikiamo išsilavinimo ir turintiems didesnę nei 10 m. darbo stažą, taip pat kuriems iki pensijos liko 5 m. Tai galėtų būti susieta ir su darbuotojų vertinimu (pvz., vertintiems per paskutinius 3 m. gerai ir labai gerai).

Virginijus Varnaitis nurodė, kad Kultūros ministerija nežvelgia didelio šios problemos masto. Pabrėždamas, kad tai yra Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau - SADM) valdymo sritis, kalbėjo, kad pirmiausiai reiktų SADM nuomonės, o tada ir Kultūros ministerija pateiktų savo vertinimą. Paašškino, kad Įstatymo 2 straipsnyje yra numatyta, kad yra pareigybių lygiai, kuriems yra nurodytas būtinas išsilavinimas ir tai yra taikoma visos Lietuvos mastu. Klausė, ar minėti 135 bibliotekų sektoriaus darbuotojai neturi jokio, net vidurinio, išsilavinimo. Informavo, kad konkrečius reikalavimus pareigybei nustato įstaigos vadovas, kuris gali pakeisti pareigybės aprašymą ir nustatyti žemesnius reikalavimus, o taip pat ir dėl darbuotojo išsilavinimo. Kalbėjo, kad problema gali būti

įstatyme numatytų koeficientų „šakučių“ pasikeitimas, bet tai yra vertintina kiekvienu atveju, jos yra svarbios, jei nustatytas maksimalus galimas koeficientas. Pažymėjo, kad šiuo atveju taip pat yra sprendimo būdas, nors gal ir ne toks geras, t. y. skirti papildomas funkcijas ir mokėti priemoką už jas. Apibendrinamas kalbėjo, kad yra sprendimų, kuriuos galima padaryti darbdavio lygmenyje, nedarant įstatyminių pakeitimų.

Vidos Garunkštytės nuomone, buvo duotas protingas laiko terminas įsigyti reikiamam išsilavinimui. Negalima išbalansuoti viso sektoriaus dėl to, kad kažkas nenori mokytis, tai yra atskirų žmonių apsisprendimas.

Raimondas Tamošauskas atkreipė dėmesį, kad problemos esmė – žemi atlyginimai kultūros sektoriuje. Kalbėjo, kad atitinkamas aukštesnis išsilavinimas reikalingas tik vadovams, kurių nėra tiek daug. Mano, kad reiktų pasiekti, jog kultūros srities darbuotojų atlyginimai turėtų būti ne mažesni nei VDU. Nepritare pasiūlymui atšaukti reikalavimą dėl atitinkamo išsilavinimo vadovaujantiems darbuotojams.

Denisas Kolomyckis kalbėjo, kad visame kultūros sektoriuje problema yra didesnė nei apimanti 135 bibliotekų sektoriaus darbuotojus. Jis siūlė kreiptis dėl galimybės atidėti šio įstatymo nuostatos įsigaliojimo laikotarpį, pvz., iki 2024 metų. Atkreipė dėmesį, kad vyresniems žmonėms nėra taip lengva įgyti bakalauro ar magistro išsilavinimą.

Laimis Roslekas sakė pritariantis Deniso Kolomyckio nuomonei, - turi būti nurodytas žymiai ilgesnis terminas išsilavinimui įgyti. Kalbėjo apie darbuotojų apsaugą pagal Darbo kodeksą atleidimo metu.

Daiva Kvedaraitė pasisakė dėl būtinybės bibliotekininkams įgyti atitinkamą išsilavinimą. Taip pat pritarė Deniso Kolomyckio pozicijai dėl kreipimosi dėl įstatymo įsigaliojimo pratęsimo ir galbūt net iki 2025 metų. Kalbėjo apie neformaliai įgytų kvalifikacijų pripažinimo sistemą. Pabrėžė atlyginimų augimo būtinybę.

Henrikas Savickis nurodė, kad minėta problema, kurią iškėlė Danguolė Abazoriuvienė, yra aktuali ne tik bibliotekose, bet ir kitose kultūros įstaigose. Jis kalbėjo, kad dėl mažų atlyginimų kultūros sektoriuje yra darbuotojų trūkumas, ypač regionuose. Taip pat pasitikslino, ar įstaigų vadovai turi finansinių galimybių šias problemas spręsti įstaigų viduje.

Virginijus Varnaitis kalbėjo apie B lygio pareigybes ir joms keliamą išsilavinimo reikalavimą. Suabejojo dėl 135 darbuotojų reikiamo išsilavinimo nebuvimo. Pasisakė apie pareigybės aprašymo galimą pakeitimą, nurodant žemesnio išsilavinimo reikalavimą. Apibendrinamas siūlė pirmiausiai paieškoti sprendimų būdų įstaigos viduje, o esant metodinės pagalbos poreikiui, pasiūlė kreiptis į Kultūros ministeriją ir į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją. Po to būtų galima vertinti, ar tikrai problema išlieka didelė. Atsakė dėl skiriamo darbo užmokesčio fondo lėšų nurodydamas, kad įstaigos vadovas gali jį tiesiog kitaip paskirstyti.

Henrikas Savickis pritarė Virginijui Varnaičiui sakydamas, kad įstatymo pakeitimas dėl maždaug 300 žmonių yra problematiškas.

Danguolė Abazoriuvienė kalbėjo apie Kultūros ministerijos metodinės pagalbos reikalingumą pasiūlymo dėl galimų rezervų paieškos įstaigos viduje gyvendinimui.

Denisas Kolomyckis pabrėžė, kad problema tikrai egzistuoja. Siūlė kreiptis dėl įstatymo įsigaliojimo laikotarpio pratęsimo iki 2025 metų ir taip pat lygiagrečiai ieškoti problemos sprendimo būdų įstaigų viduje.

Henrikas Savickis informavo, kad, nepasiekus bendro sutarimo, Komiteto nariams yra siūloma balsuoti. Klausė, kas balsuoja „už“ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijos narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-2606 2 str. 5 punkto nuostatų įsigaliojimo pratęsimą. Informavo, kad „už“ balsavo 5 Komiteto nariai, „prieš“ pasisakė 3 Komiteto nariai. Komiteto pirmininkas apibendrino, kad, atsižvelgus į balsavimo rezultatus, su šiuo pasiūlymu raštu bus kreipiamasi į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją, tačiau taip pat kartu su Kultūros ministerijos metodine pagalba prašė ieškoti sprendimų įstaigų viduje.

NUTARTA. Po diskusijų fiksuoti, kad:

1. Pritarti pasiūlymui raštu kreiptis į Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją su pasiūlymu pratęsti Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo

apmokėjimo ir komisijos narių atlygio už darbą įstatymo Nr. XIII-2606 2 str. 5 punkto nuostatų įsigaliojimo terminą.

2. Rekomenduoti kultūros sektoriaus įstaigoms prirėikus kreiptis į Kultūros ministeriją dėl metodinės pagalbos ieškant sprendimų įstaigų viduje dėl specialistų, dirbančių kultūros įstaigose ir neturinčių išsilavinimo, atlyginimo klausimo.

2. SVARSTYTA. Dėl atlyginimų kultūros sektoriaus darbuotojams kėlimo.

Henrikas Savickis pasiteiravo, kokie kultūros ir meno darbuotojų atlyginimų dydžiai numatomi 2023 metų valstybės biudžeto projekte.

Virginijus Varnaitis informavo, kad biudžeto formavimas vyksta etapais, tikslūs skaičiai bus žinomi, kai 2023 metų valstybės biudžeto projektas kitą savaitę bus Lietuvos Respublikos Vyriausybėje. Nurodė, kad bendra suma turėtų būti panaši į pernai metų siūlymą, t. y. atlyginimų didinimas buvo apie 13 proc., atskirai nuo kitų dydžių didinimo. Kalbėjo, kad išlieka tas pats didinimo principas 50+50, t. y. kad valstybė prisidėtų 50 proc. prie savivaldybių. Atkreipė dėmesį į Vyriausybės programos nuostatą, jog yra siekiama, kad 2024 m. kultūros sektoriaus darbuotojų atlyginimai siektų 90 proc. VDU ir pabrėžė, kad šios tendencijos yra laikomasi.

Laimis Roslekas papildė sakydamas, kad tarp Vyriausybės ir profesinių sąjungų organizacijų vyksta derybos dėl Nacionalinės kolektyvinės sutarties, kurios projekte yra numatoma, kad 2023 metais bazinis dydis didėtų nuo 181 Eur iki 186 Eur. Taip pat pasisakė apie problemą, minėdamas teatrus, kad dalis kultūros ir meno darbuotojų nepatenka į tą eilutę, kuriems didinami atlyginimai.

Henrikas Savickis pakomentavo, kad scenos meno įstaigose yra daug aptarnaujančio personalo, kurių atlyginimai yra mažesni, nei kultūros darbuotojų.

Vida Garunkštytė klausė, ar planuojama, kad Kultūros ministerija raštu paskatins savivaldybes prisidėti prie biudžeto.

Virginijus Varnaitis atsakė manantis, kad bus taip, kaip buvo praeitais metais, t. y. ministerija informavo savivaldybes apie pasikirtus asignavimus.

Marius Pečiulis pritarė dėl atlyginimų padidinimo problemos aptarnaujančiam personalui, kuris atlieka ypatingai svarbius darbus. Kalbėjo apie didelį iššūkį įstaigų vadovams šiuos žmones pritraukti ir išlaikyti įstaigose.

Raimondas Tamošauskas pasisakė apie kultūros ir meno darbuotojų atlyginimų kėlimą iki 90 proc. VDU, sakydamas, kad bendras kultūros srities darbuotojų atlyginimų lygis yra per žemas. Kalbėjo apie didelę infliaciją, taip pat apie darbuotojų trūkumą. Pasisakė apie atlyginimų žirkles, vidinį teisingumą ir siūlė pradėti kalbėti apie pareigybių ir atlyginimų unifikavimą, kad būtų daugiau skaidrumo, o ne vien tik vadovas spręstų.

Denisas Kolomyckis kalbėjo, kad atlyginimai didinami tik tada, kai yra protestuojama. Klausė, ar Trišalės tarybos Kultūros komitetas gali siūlyti ir ar yra galimybė didinti atlyginimus daugiau nei 13 proc.

Marius Pečiulis pritarė pasisakymams, kad yra didžiulė atlyginimų disproporcija ir planuojamas 13 proc. atlyginimų didinimas iš esmės situacijos nepakeis, o specifinių kompetencijų poreikis tik auga. Komentuodamas dėl pareigybių unifikavimo nurodė, kad vis dėlto turėtų išlikti variacijos dėl atlyginimų lygių, nes nėra dviejų vienodų žmonių, nors jų ir vienodos pareigybės.

Laimio Rosleko nuomone, Kultūros komitetas tikrai galėti prašyti didesnio nei 13 proc. atlyginimų pakėlimo kultūros ir meno darbuotojams. Kalbėjo, kad galbūt galima būtų paskirstyti asignavimus įstaigoms pagal jų turimą pareigybių skaičių, jei tai teisiškai įmanoma.

Danguolė Abazoriuvienė sakė pritarianti problemai apie atlyginimų kėlimo nelygybę savivaldos lygmenyje. Informavo, kad, atlikus analizę bibliotekų sektoriuje, skirtingose savivaldybėse atlyginimai buvo kelti labai įvairiai ir per pastoviąją dalį, ir per kintamąją. Prašė, kad Kultūros ministerija savivaldybėms raštu akcentuotų, kad atlyginimai būtų didinami tik per pastoviąją dalį.

Raimondas Tamošauskas sakė, kad reikėtų kalbėti apie ne mažesnę nei 30 proc. atlyginimų didinimą šiame sektoriuje. Jam pritarė ir Denisas Kolomyckis.

Henrikas Savickis apibendrina, kad buvo pasiūlyta dėl viešinimo teisinės galimybės, o taip pat buvo pasiūlymas dėl skaidrumo, nes yra atvejų, kai įstaigų vadovai, remdamiesi BDAR'u, nustojo teikti duomenis. Siūlė palaukti oficialaus valstybės biudžeto pristatymo ir tada imtis veiksmų dėl siūlymo didinti atlyginimus šio sektoriaus darbuotojams 30 proc.

Virginijus Varnaitis pabrėžė, kad minėtas 13 proc. didinimas yra pernai metų rodiklis, o tiksli suma paaiškės kitą savaitę. Nurodė, kad teisė kreiptis nėra apribojama, tačiau atkreipė dėmesį, kad valstybės biudžetas yra baigtinis ir didinant kultūros ir meno sektoriaus darbuotojams atlyginimus žymiai didesne suma negu nustatyta, lieka diskusinis klausimas, iš kurio kito sektoriaus reikia paimti lėšas ir kaip padaryti, kad nenukentėtų kiti sektoriai. Akcentavo, kad šio sektoriaus darbuotojų atlyginimai kyla nuosekliai ir proporcingai. Nurodė, kad atlyginimų „šakutės“ yra gerai, o jų panaudojimo galimybės atsiskleidžia darbo apmokėjimo sistemoje, kurią privalo turėti kiekviena biudžetinė įstaiga. Pabrėžė, kad tai yra pagrindas užtikrinti skaidrų ir teisingą darbo apmokėjimą įstaigos darbuotojams. Atsakydamas dėl BDAR'o taikymo, sakė, kad konkretaus darbuotojo darbo užmokestis yra asmens duomenys, tačiau nuasmeninti DU vidurkiai nėra asmens duomenys ir profesinės sąjungos turi teisę gauti informaciją. atkreipė dėmesį, kad informavimo ir konsultavimo pareiga darbdaviui yra nustatyta Darbo kodekse. Atkreipė dėmesį, kad reikalavimas orientuotis į kultūros ir meno darbuotojus kilo iš paties sektoriaus. Sakė manantis, kad turbūt būtų galima lėšas skirti visiems darbuotojams, bet sakė nežinantis, ar tai būtų teisingas dalykas. Kalbėjo apie konkrečių įstaigų vadovų vadybinius sugebėjimų būtinybę pasiūlyti bonusus tų pareigybių darbuotojams, kurių „nutekėjimo“ baiminamasi. Nurodė, kad įstatyminiu lygmeniu tai nelabai sureglamentuojama. Pabrėžė, kad tai nėra oficiali ministerijos pozicija, o tik nuomonių apsikeitimas, kilęs iš praktinių pastebėjimų. Pabrėžė profesinių sąjungų teises ir galimybes.

Denisas Kolomyckis kalbėjo apie politinės lyderystės svarbą ir pakartojo, kad siūlymą nuo Komiteto dėl atlyginimų didinimo 30 ar 40 proc. reiktų teikti jau dabar, nieko nelaukiant.

Henrikas Savickis apibendrina diskusijas.

NUTARTA. Išklausyta informacija ir apsikeista nuomonėmis dėl atlyginimų kėlimo kultūros ir meno sektoriaus darbuotojams.

Posėdžio pirmininkas

Henrikas Savickis

Posėdžio sekretorė

Valda Pranckuvienė